

tekst:
Hans Smeenk

Het paard van Troje

Sommige vlinders leiden een ingewikkeld leven. Kijk eens naar de blauwtjes. Een interessante groep, niet alleen omdat hun poppen geluidjes maken, maar vooral omdat vele soorten myrmecofiel zijn, dat wil zeggen: hun rupsen gaan een relatie aan met mieren. Die relatie kan per soort variëren van wat vluchtige contacten waarbij de rupsen alleen door de mieren besnuffeld worden, tot een ingewikkeld en nauw samenlevingsverband zonder welke het voor de rups onmogelijk zou zijn om volwassen te worden. Dat laatste vinden we bij het Tijmblauwtje, het Pimpernelblauwtje, het Donker pimpernelblauwtje en het Gentiaanblauwtje.

Het voorkomen van het Gentiaanblauwtje is nauw verbonden met de Klokjesgentiaan, een fraai blauw bloempje van vochtige heidevegetaties. Deze vegetaties zijn zeldzaam geworden, dus ook de Klokjesgentiaan en dus ook het Gentiaanblauwtje...

Het vlindertje legt de witte eitjes één voor één op de bloemen en de knoppen van de Klokjesgentianen. Omdat dit plantje zo zeldzaam is zitten er dikwijls vele eitjes op één plant. Uit zo'n eitje kruipt een rups te voorschijn en deze boort zich dwars door de bloemkelk naar het binnenste van de bloem. Daar doet hij zich tegoed aan de inwendige bloemdelen.

Als het rupsje na drie vervellingen 3,5 mm groot is verlaat hij de bloem. Het is dan de bedoeling dat een *Myrmica*-mier

de rups vindt. De mier besnuffelt en beklopt het rupsje waarop deze uit een klier op zijn rug enkele druppels zoetige vloeistof afscheidt. Mieren zijn verzot op zoetheid. Het rupsje wordt meegenomen naar het mierenest en daar ook door de andere mieren intensief belikt.

Vegetariër wordt carnivoor

In het mierenest voelt de rups zich opperbst thuis. Van vegetariër wordt hij nu een carnivoor. Hij eet van het jonge mierenbroed. Als tegenprestatie geeft hij zoetheid aan de mieren. De mieren omringen de rups met grote zorg, likken hem schoon en voeren hem zelfs. Ondertussen gaat de rups door met eten van het nageslacht van de mieren. Zij hebben dus eigenlijk het paard van Troje binnengehaald!

Als de rups zich het volgende voorjaar in het nest verpopt, blijven de mieren ook

deze pop met zorg omringen. Totdat er na drie weken een vlinder uit de pop verschijnt. Plotseling lijkt het alsof de mieren hun fout hebben ingezien: algemene opschudding en paniek in de tent. De mieren vallen de vlinder aan, ze bijten in zijn schubben. Maar de vlinder is al op weg naar de uitgang, zo vlug als maar enigszins mogelijk is, gehinderd door de aanvallende mieren. Buiten het nest komt het Gentiaanblauwtje op een stengel tot rust, de mieren vervolgen hem niet verder. Met een bek vol schubben staren ze hem na.

Nu alleen nog de vleugels strekken en volpompen. En dan op zoek naar een partner. Paren, eitjes leggen op Klokjesgentiaan. Als de gentianen er niet meer zijn, zal ook dit vlindertje verdwijnen. Dan zal de natuur weer twee soorten armer zijn.

Alleen de mieren zullen dan misschien juichen....